

Keramieken bij de Wiken

22 september 2021 tot 1 februari 2022

Samen met een kunstdocent gaat ZuidOostZorg met Keramieken in de Wiken een jaar lang structurele keramiekllessen opzetten voor bezoekers van de dagbesteding, om een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van leven van mensen die dagelijks te maken hebben met de gevolgen van dementie.

Doel

- Ouderen stimuleren om een actieve bijdrage te leveren aan cultuurparticipatie.
- Bijdragen aan positieve gezondheid en zingevingsvraagstukken van ouderen.
- Bijdragen aan een inclusieve maatschappij, waarin iedereen meetelt en meedoet.
- Ouderen in hun eigen kracht zetten, persoonlijke ontwikkeling, eigen creativiteit en talent laten ontwikkelen en daarmee gezonder oud worden.
- Laten zien dat actieve cultuurparticipatie in een sociale setting een positieve uitwerking heeft op de kwaliteit van leven van ouderen.
- Een bijdrage leveren aan voorkoming van eenzaamheid onder ouderen.
- Werkgelegenheid creëren voor professionele kunstenaars ten tijde van de coronacrisis.

Op 22 september 2021 maak ik voor het eerst kennis met de cliënten van de dagbesteding van De Wiken. Ik tref een groep aan van vijf cliënten. Er heerst rust in de huiskamer en er is een prettige sfeer.

Na een eerste kennismaking starten we met het maken van een duimpotje. Er worden vaasjes, een vis en een varken gemaakt. De vis verandert later in het proces in een kikker. Mee bewegen met de ideeën van de cliënt vind ik belangrijk voor het creatieve proces. Niet alles staat van te voren vast. Dit past ook goed bij de doelgroep. In een andere les rollen we een plaat klei waar afdrukken in gemaakt worden met voorwerpen. Het rollen van de klei gaat zwaar, maar de meesten willen dit zelf de kleiplaat rollen. Goed observeren is belangrijke tijdens het keramieken. Hierdoor zie je waar hulp nodig is. In plaats van direct hulp te geven kan er hulp worden aangeboden. Eigenaar zijn van je proces en je product is een ander belangrijk onderdeel voor het creatieve proces. Niet namaken van iets dat er al is, maar je eigen draai eraan geven. Ook voor de cliënten van de Wiken is dit belangrijk. Dat merk ik ook wanneer we in een andere les gaan glazuren. Ieder heeft een eigen voorkeur voor kleuren. Waar ik de eerste lessen een aantal kleuren meenam, heb ik de laatste les alle glazuren mee genomen. Het bleek voor de cliënten niet moeilijk te zijn om een keuze te maken uit alle kleuren. Intuitief werden de kleuren gekozen.

In één van de laatste lessen zijn we met een groep van vier cliënten. Twee cliënten hebben inmiddels ervaring met keramiek en twee cliënten doen voor de tweede keer mee met keramiek. Ik ervaar tijdens de les verschillen tussen de twee groepen. Waar de ervaren groep al aan het kleien is en weet hoe je klei aan elkaar monteert en hoe de klei reageert, is de andere groep het materiaal aan het ervaren en aan het ontdekken. Hoe voelt het en wat doet de klei wanneer je het kneedt? Het plezier is bij de vijf cliënten even groot. Ieder maakt op zijn eigen manier een vorm die past bij de persoon en er wordt geconcentreerd gewerkt aan verschillende beelden. Ieder beeld heeft zijn eigen verhaal.

Tijdens de keramieklessen doen we allemaal ervaringen op. Mijn ervaring ligt er vooral in dat ik me meer heb laten leiden door dat wat zich voordoet. Tijdens een les hebben we daarom een werkstuk doorgegeven. Ieder startte met een eigen vorm en daarna werd het doorgegeven aan de volgende persoon. Die voegde iets toe waarna het weer werd doorgegeven. Zo ontstond er iets nieuws. Een unieke ervaring, zowel voor de cliënten als voor mij, en de uitkomst heeft ons verrast. Na afloop van de les hebben we met elkaar het keramiek bekeken, hebben we met elkaar besproken wat we zagen en hebben erg gelachen.

De cliënten zeggen regelmatig; 'wat gaat de tijd snel om als ik aan het kleien ben. Ik word er heel rustig van. Ik heb er erg veel plezier in. Ja, zo is het goed. Ik hou van deze kleuren. Ik vind het fijn om te doen.'

Deze opmerkingen geven voor mij aan dat de lessen een positieve bijdrage hebben geleverd aan het leven van de cliënten. Het plezier in het maken lees ik zowel af aan de gezichts uitdrukkingen van de deelnemers als ook uit de werkstukken. Ook de concentratie waarmee er gewerkt wordt vind ik opvallend. Een half uur of langer achter elkaar wordt er regelmatig gewerkt. Heel vaak wordt het stil tijdens de les en zit iedereen helemaal in de flow van het kleien.

Ruimte laten om wel of niet mee te doen is belangrijk. Niet iedereen houdt ervan om met de handen bezig te zijn, maar iemand kan bijvoorbeeld wel oog hebben voor detail. Tijdens een les maakten we een gezamenlijke vaas uit rolletjes klei. Twee cliënten gaven op een gegeven moment aan niet meer te willen kleien en deze ruimte hebben we uiteraard gegeven. Terwijl de anderen de vormen aan het opbouwen waren keek de ene client regelmatig of de vorm wel recht werd en gaf aanwijzingen wanneer dit niet het geval was en de andere client vond dat er een kleiner vaasje gemaakt kon worden. Ook al doe je niet fysiek mee je kunt er wel bij betrokken zijn.

